

Voorlichting verschillen tussen hbo en universiteit december 2021

Door Nathalie van Hulzen en Jesse Roest, Onderzoeksteam Studiesucces

Aanleiding

Bij Toegepaste Psychologie zijn er elk jaar studenten die na het behalen van hun propedeuse overstappen naar de universiteit. Het is onduidelijk hoeveel studenten dat zijn, wat de beweegredenen zijn om over te stappen en op welk moment zij overstappen: na het behalen van hun propedeuse of na jaar 4 hbo.

Uit een eerder onderzoek onder studenten die na hun propedeuse TP zijn overgestapt naar een universitaire studie psychologie blijkt dat er behoefte is aan persoonlijke ervaringen van andere studenten die de overstap hebben gemaakt (De Jong, 2021). We willen daar in voorzien door middel van een (online) voorlichting aan eerstejaars, waarbij informatie wordt gegeven over kenmerken van de studie psychologie op hbo en universitair niveau en het verschil tussen studeren aan het hbo en de universiteit. Bovendien willen we een student aan het woord laten die na de propedeuse de overstap gemaakt heeft naar de universiteit en vervolgens ook weer is teruggestroomd in het hbo. Om de voorlichting vorm te geven, werken we samen met de communicatieadviseur Jeroen Swillens.

Vanuit universiteit Leiden zijn er wel cijfers bekend over de studenten die vanuit Toegepaste Psychologie instromen naar de bachelor Psychologie (E. Wolthuis, persoonlijke communicatie, 20 januari 2022). In Tabel 1 is deze instroom van de afgelopen drie jaar weergegeven. Er zijn van deze cohorten nog geen slagingspercentages beschikbaar, maar uit de gegevens komt naar voren dat ca. 20-25% van de studenten die vanuit TP overstappen naar de universiteit uitvallen.

Tabel 1: Frequentietabel instroom Psychologie universiteit Leiden in aantallen studenten

Studenten instroom vanuit Hogeschool Leiden				
	Actief	Waarvan TP	Afgevallen	Waarvan TP
2019	28	22	4	4
2020	25	11	3	3
2021	32	17	0	

Uit de cijfers van de aanmeldingen bij de premaster van de afgelopen drie jaar (totale instroom ca. 100-130 studenten) is ca. 20% van de studenten afkomstig van TP. Deze cijfers zijn weergegeven in Tabel 2.

Tabel 2: Frequentietabel aanmeldingen premaster universiteit Leiden in aantallen studenten

	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022	Totaal
Hogeschool Leiden				
(HBO) Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	5	2	2	9
(HBO) Sociaal Pedagogische Hulpverlening	8	3	2	13
(HBO) Social Work			4	4
(HBO) Toegepaste Psychologie	18	21	29	68
Totaal	31	26	37	94

Niet iedere toegelaten student begint ook daadwerkelijk, dus deze toelatingscijfers liggen hoger dan de daadwerkelijke startcijfers, waardoor een vergelijking met de slagingscijfers niet zo nuttig is. Er stopt ieder jaar een handjevol studenten met de premaster (om uiteenlopende redenen), verreweg de meeste maken de premaster af en stromen in in de master, de TP studenten doen het heel goed in de premaster en de

redenen dat zij stoppen zijn vaak van een andere aard (baankansen, familieomstandigheden).

Omdat we wilden weten in hoeverre eerstejaars TP-studenten overwegen om naar de universiteit te gaan, hebben we eerst een vooronderzoek gedaan.

Vooronderzoek

In de week van 15 november 2021 is bij alle eerstejaars TP de Leidse Scan voor Studievoordigheden (LSS) afgenomen. Hierbij zijn een aantal vragen toegevoegd over overstappen naar de universiteit. De respons op de LSS en de extra vragen was 87%.

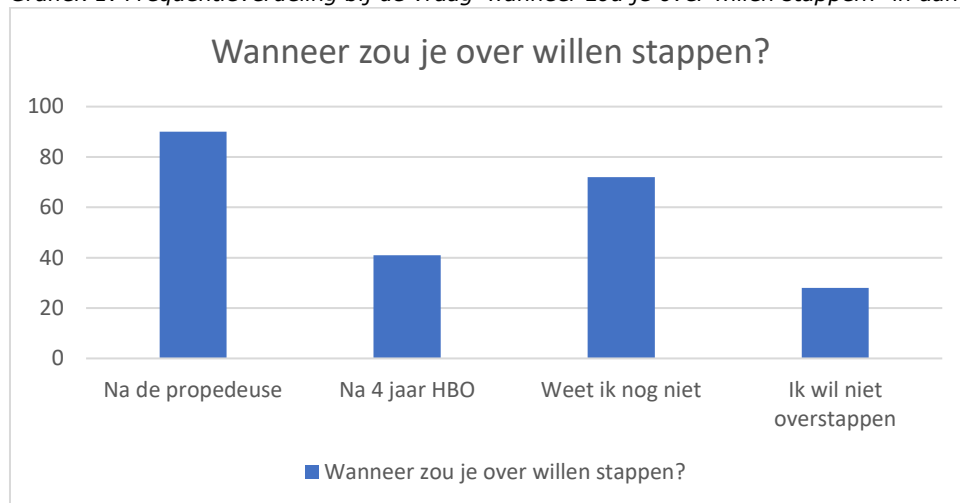
Driekwart (75%) van de studenten die de vragenlijst heeft ingevuld (N=233) geeft aan dat zij overwegen over te stappen naar de universiteit.

De redenen die worden gegeven om over te willen stappen naar de universiteit:

- (klinisch) psycholoog of criminoloog willen worden;
- Verdiepende kennis opdoen;
- Je kunnen specialiseren;
- Meer en betere baanmogelijkheden na de studie;
- Meer focus op theorie;
- Meer zelfstandig werken (in plaats van in groepen);
- Een studie willen doen die niet op het HBO aangeboden wordt;
- De studie heeft een hoger niveau;
- Jezelf verder ontwikkelen;
- HBO is te makkelijk;
- Onderzoek willen doen.

In grafiek 1 is te zien wanneer studenten eventueel zouden willen overstappen.

Grafiek 1: Frequentieverdeling bij de vraag 'wanneer zou je over willen stappen?' in aantallen studenten.

Op de vraag welke informatie studenten zouden willen, antwoorden ze als volgt:

- Voor- en nadelen van overstappen;
- Toelatingseisen van de universiteit:
  - Zijn cijfers van de propedeuse van belang?
  - Wordt er gekeken naar cijfers eindexamen?
  - Hoe aanmelden;
  - Data van aanmelden;

- De verschillen tussen HBO en universiteit:
  - Lesvormen
  - Mate van werken in groepsverband
  - Aangeboden stof
  - Banen
- Hoe werkt het als je niet op tijd je propedeuse hebt, maar deze wel moet inleveren bij de universiteit?
- Hoe haalbaar het is, slagingskans;
- Welke competenties je nodig hebt;
- Wat beter is: eerst HBO af, of na propedeuse al overstappen;
- Welke richtingen van psychologie er zijn op de universiteit;
- Welke masters zijn er op de universiteit? En wat zijn daar de toelatingseisen van?
- Aansluiting master op HBO-TP, mis je bepaalde theoretische basis?;
- Informatie over de pre-universitaire minor;
- Kun je na het tweede jaar ook nog overstappen?
- Welk gemiddeld cijfer moet je hebben om het te kunnen halen?
- Kun je ook weer terugkomen als het niet lukt op de universiteit?
- Kun je vrijstellingen krijgen bij de universiteit?

Voorlichting

Naar aanleiding van het vooronderzoek is er een online voorlichting ontwikkeld van een half uur, waarbij met name aandacht is besteed aan de verschillen tussen hbo en universiteit. Er is hierbij niet ingegaan op de toelatingseisen van de universiteit, welke richtingen en masters er zijn en of je vrijstellingen kunt krijgen. Dit zal verschillen per studierichting en universiteit, dus dat voert te ver om allemaal te behandelen.

Studenten en slb-ers zijn geweest op de voorlichting door middel van mails, zie bijlage 1.

Allereerst is er een presentatie met powerpoint (zie losse bijlage), daarna een persoonlijk verhaal van een student die na de propedeuse is overgestapt naar de universiteit, maar die toch weer terug is gekomen naar het hbo. Tussendoor en afsluitend kunnen studenten vragen stellen.

Evaluatie

Tijdens de voorlichting op maandag 20 december 2021 waren 44 studenten aanwezig. Dit aantal betreft ongeveer een derde van het aantal studenten dat in de LSS aangaf te overwegen om over te stappen. Hoeveel studenten de opname hebben bekeken, is niet te achterhalen. Via mails zijn studenten uitgenodigd om vijf vragen te beantwoorden ter evaluatie, zie bijlage 2 voor de teksten.

Uiteindelijk hebben 13 studenten de evaluatievragen beantwoord.

De studenten die de vragen hebben beantwoord, geven aan dat ze een goed beeld hebben gekregen van de verschillen tussen hbo en universiteit, zie grafiek 2.

Grafiek 2: Frequentieverdeling bij de vraag 'Heb je op basis van deze voorlichting een goed beeld gekregen van de verschillen tussen hbo en universiteit?' in aantallen studenten

Ze geven allemaal aan nieuwe informatie gekregen te hebben, waar ze naar op zoek waren.

Op de vraag of er onderwerpen waren waar ze ook informatie over hadden willen hebben, zeggen vijf studenten dat ze geen informatie misten. De andere studenten geven de volgende suggesties:

- Meer informatie over welke beroepen je met deze studie kan hebben en welke met de universiteit;
- Hoe je bewijzen kunt regelen, studentzaken stuurt door naar examencommissie;
- Een verhaal van een student die op de universiteit is gebleven;
- Hoe je week er ongeveer uitziet op de universiteit in vergelijking met het hbo;
- De mogelijkheden met TP, vooral qua masters, minors en aansluitende universitaire masters.

In deze kleine steekproef zegt nu 31% (vier studenten) dat ze overwegen naar de universiteit te gaan.

Het merendeel heeft geen verdere tips voor de voorlichting, men vond het fijn dat er een powerpoint was en dat je het terug kan kijken. Ook wordt genoemd dat het fijn was dat er werd aangegeven welke vakken van TP lijken op de onderwerpen die op de universiteit veel voorkomen. Een student had graag meer interactie gewild, door de mogelijkheid tot vragen te benadrukken. Deze student vond de mogelijkheid van vragen stellen beperkt doordat er aangegeven werd dat er over een aantal dingen geen antwoord werd gegeven, aangezien dat niet tot het programma behoorde.

Er waren ook enkele slb-ers aanwezig, zij hebben de voorlichting als fijn en duidelijk ervaren. Wat ze goed vonden was dat er een student aanwezig was met haar verhaal en dat er goed benoemd werd welke vakken je leuk moet vinden om de universiteit leuk te vinden. Ze hadden het idee dat er precies werd besproken wat de meeste studenten wilden weten. Een docent kon zich goed vinden in de vraag die tijdens de voorlichting werd gesteld wat je precies met een TP-diploma later kan worden.

Advies

Jaarlijkse voorlichting

Studenten (en docenten) hebben de voorlichting zeer positief ervaren, ons advies is dan ook om deze voorlichting jaarlijks aan eerstejaars te geven.

Rooster deze voorlichting van tevoren in, ergens in december, voor alle studenten tegelijk. Wellicht kan dit in het slb-programma opgenomen worden.

De presentatie met powerpoint kan uitgebreid worden met de cijfers van aanmeldingen vanuit universiteit Leiden. Ook is het mogelijk om de toelatingseisen van de universiteit Leiden wel toe te voegen. Daarnaast is het interessant om meer dan één student uit te nodigen om te vertellen over hun ervaringen. Naast een student die teruggekomen is, kan er ook een student worden gevraagd die wel op de universiteit is gebleven.

Laat de voorlichting niet langer duren dan een uur. Deze kan online of fysiek in een grote collegezaal ingeroosterd worden.

Als er een slb-docent is die de voorlichting wil geven, zou dat kunnen. Leden van Onderzoeksteam Studiesucces zijn ook bereid om de voorlichting te geven. Het is aan te raden een lijst samen te stellen met namen van mogelijke sprekers: studenten die overgestapt zijn en teruggekomen zijn, die succesvol overgestapt zijn, die de PUM doen of hebben gedaan, die een master hebben gedaan na vier jaar hbo.

Sluit de voorlichting af met een paar vragen ter evaluatie, deel direct een link of QR-code, of gebruik een ander programma om ter plekke een aantal evaluatievragen te stellen.

Lijst met potentiële banen/werkplekken

Er bleek toch nog wel onduidelijkheid te zijn onder studenten en docenten wat je precies kan worden met een TP-diploma. We adviseren een lijst te maken met beroepen en organisaties waar afgestudeerden terecht zijn gekomen en deze beschikbaar te stellen voor studenten in jaar 1 via slb en op te nemen in de voorlichting.

Onderzoeksteam Studiesucces zal een lijst samenstellen, met informatie vanuit alumni-organisatie, uitkomsten van de hbo-monitor en via deskresearch.

Literatuurlijst

Jong, de, L. (2021). *De beweegredenen van studenten die na het behalen van hun propedeuse van Toegepaste Psychologie naar Psychologie vertrekken*. Bachelorproef, Hogeschool Leiden, Nederland.